

LATVIJAS
NACIONĀLAIS
SIMFONISKAIS
ORĶESTRIS

2018. gada 2. februārī Lielajā ģildē
2 February, 2018, Riga Great Guild

IMANTA KALNIŅA CETURTĀ UN SIMFONISKAIS DŽEZZS

TRIO VEIN

Mihaels ARBENCs, klavieres | Michael ARBENZ, piano
Florians ARBENCs, sitaminstrumenti | Florian ARBENZ, percussion
Tomass LĒNSS, kontrabass | Thomas LÄHNS, double bass

Diriģents | Conductor
Kaspars ĀDAMSONs

Koncerts tiešraidē Latvijas Radio 3 "Klasika"
The concert broadcasted by the Latvian Public Radio 3 *Klasika*

I DAĻA

VEIN TRIO kompozīcijas džeza trio un simfoniskam orķestrim (2017)
VEIN TRIO music for jazz trio and symphonic orchestra (2017)

Under Construction

Dedicated to the Quintessence

Jammin' at the Children's Corner

Clear Light

Boarding the Beat

PIRMATSKAŅOJUMS

II DAĻA

Imants KALNIŅŠ (1941)

Ceturtnā simfonija | Symphony no. 4 (1973)

I. *Allegretto*

II. *Andante tranquillo*

III. *Grave molto*

IV. *Moderato rubato*

Pirmatskaņojums 1973. gada 20. aprīlī Lielajā ģildē | LNSO, diriģents Leonīds Vīgners
50 minūtes

Pastaiga

VOLVO

NEIBURGS

Garage
demokrātisks ģitāru bārs

DELFI

lāiks

Latvijas
Radio
Klaika

Imanta Kalniņa Ceturtā simfonija radās laikā, kad tik ļoti iederīga likās ideja par simfoniskās un rokāmūzikas sintēzi. Pēc pirmatskaņojuma 1973. gada 20. aprīlī maestro Leonīda Vignera vadībā simfonija kļuva par vairāku paaudžu kulta skaņdarbu.

Tikai retais zināja, ka simfonija tolaik skanēja ne gluži tā, kā autors bija iecerējis. Imanta Kalniņa romantiskās attiecības ar amerikāņu dzejnieci Keliju Čeriju manifestējās, iekļaujot Kelijas dzejas rindas simfonijas ceturtajā jeb noslēguma daļā. Padomju varai nelikās pieņemamas ne šādas attiecības, ne šādas dzejas izmantošana – nāca norādījums pārstrādāt simfonijas finālu, līdz ar to izveidojās gredzenveida kompozīcija: simfonijas ceturto daļu, kas lielā mērā izpaudās kā pavadījums iecerētajai vokālajai līnijai, vainagoja pirmās daļas skarbās reminiscences.

90. gados vairs nebija šķēršļu simfoniju reanimēt pirmatnējā veidolā – oriģinālversijas pirmatskaņojums notika Detroitā (ASV) 1997. gada 29. maijā pasaulslavenā igauņa Nēmes Jervi vadībā. Solo dziedāja Petija Kouinora, kuru dzirdējām arī simfonijas Latvijas pirmatskaņojumā Imanta Rešņa un Liepājas simfoniskā orķestra lasījumā 1997. gada 18. novembrī Lielajā ģildē.

Žurnāla “Mūzikas Saule” 2016. gada 3. laidienā Armands Znotiņš raksta: “Šajā simfonijā krāšņi parādās tās Imanta Kalniņa daiļrades zīmes, kas turpmāk caurvīs visu viņa 70. gadu un tālāko daiļradi – ostinato tipa formveide, diatoniskā skaņurakstā ietverta bagātīga un izsmalcināti vijīga melodika, klasiski skaidras harmoniskās secības, tango un bolero ritmi – un tam visam piedevām ir noteikta semantiska jēga. Ceturtajā simfonijā mūzikas konceptuālais vēstījums izpaužas tiešāk nekā jebkad, un šo skaņdarbu iespējams uztvert kā brīvas personības un veselas nācijas dramatiskā likteņa atspulgu totalitāra režīma apstākļos. Ar piebildi, ka jēdziens ‘totalitārs režīms’ 1973. gadā eksistēja tikai aiz dzelzs priekškara atsevišķu politoloģijas teorētiķu pētījumos, un Ceturtās simfonijas saturu Latvijas klausītāji, visdrīzāk, uztvēra tīri emocionāli, tīri intuitīvi. Te, protams, arī slēpjas mūzikas lielākais spēks – spēja visu pateikt ar abstraktām skaņām, ja vajag, neizmantojot nevienu vienīgu vārdu. [...] Simfonijas pirmā daļa ir patiešām iespaidīga, lieku reizi atklājot komponista rakstības stila neatkārtojamo individualitāti – ja reiz pirmo daļu analizē pēc visām Latvijas muzikoloģijas zinātnes dogmām, tad atklājas, ka galveno partiju veido viens pats lejupejošs trihords, un blakuspartija – tēma no dziesmas “Septiņas skumjas zvaigznes” (oriģinālā ar Māra Čaklā vārdiem) arī ir, mazākais, divaina, neizceļoties ne ar kādu intonatīvu iezīmību. Bet tajā pašā laikā šī mūzika iedarbojas ar satriecošu spēku. Simfonijas otrās daļas liriskā oāze (kas tomēr nespēj aizkavēt agresīvu motīvu ielaušanos) pieder pie skaistākajām Kalniņa mūzikas lappusēm, un arī trešās daļas teatrālajiem tēliem nav ne vainas.”

Šajā koncertā klausāmies Imanta Kalniņa Ceturto simfoniju tādā veidolā, kādā to Lielās ģildes apmeklētāji dzirdēja 1973. gada 20. aprīlī un kādā tā ieskaņota “Melodijas” leģendārajā skaņuplatē.

VEIN TRIO

Šveicē 2006. gadā izveidotais **trio VEIN** ir ekspresīvs džeza mūzikas ansamblis, kas aktīvi uzstājas visā Eiropā.

Pianists **Mihaels Arbencs** darbojas dažādās muzikālās apvienībās un projektos. Viņš sadarbojies gan ar meistarīgajiem džeza mūziķiem Kentu Kārteru, Volfgangu Pušnigu, Marku Džonsonu u. c., gan arī ar klasiskās mūzikas meistariem Pjēru Bulēzu, Paulu Zaheru, Jirgu Vitenbahu u. c.

Tomass Lēnss apguvis kontrabasa spēli Bāzeles Mūzikas akadēmijā, uzstājies ar prominentiem simfoniskajiem orķestriem, dažādām džeza grupām un arī kā solists.

Viens no Eiropā atzītākajiem perkusionistiem **Florians Arbencs** studējis klasisko mūziku un dzezu, kā arī mācījies Kubas Nacionālajā Mākslu skolā un savā spēlē mēdz iekļaut Kubas un Āzijas mūzikas intonācijas. 2000. gadā Florians Arbencs saņēma Eiropas Kultūras balvu par ieguldījumu džeza un klasiskās mūzikas attīstībā.

Trio *VEIN* sadarbojies ar pasaulslaveniem solistiem, kuru skaitā ir, piemēram, trombonists Glens Feriss, saksofonisti Gregs Osbijs, Deivs Libmans, Endijs Šepards u. c.

Kopš dibināšanas 2006. gadā trio *VEIN* kopumā izdevis 12 albumu. Viņu jaunākais veikums ir mūzikas kritiķu un klausītāju augsti vērtētais tvarts *VEIN Plays Ravel* (2017), kurā lieliski atklājas šī trio īpašā muzikālā krāsa – džežam piemītošās aizrautības, enerģijas un meistarīgas improvizācijas savienojums ar Eiropas klasiskās mūzikas šedevriem.

Visi trīs ansambļa dalībnieki ir vienlīdz aktīvi ne tikai kā izpildītāji, bet arī kā komponisti, kas savā daiļradē apvieno labākās džeza un klasiskās mūzikas tradīcijas.

LNSO sitaminstrumentu grupas koncertmeistars, JVLMA asociētais profesors un Ukmerģes sitaminstrumentu festivāla mākslinieciskais vadītājs Edgars Saksons saka: "Manu uzmanību trio *VEIN* piesaistīja ar savu pirmo albumu – ļoti patika viņu mūzikas vieglums, tīkamais skanējums. Pēc tam trio *VEIN* Ukmerģes festivālā uzstājās ar Viļņas džeza orķestri, tā bija tāda kā pirmā lielā avantūra – viņi un orķestris, bet rezultāts bija lielisks – tā bija speciāli šādam sastāvam radīta mūzika, nevis trio ar bigbendu kā pavadījumu. Momentā dzima doma – trio *VEIN* jāspēlē arī ar LNSO. Ar interesi gaidu, kāda būs *VEIN* komponētā mūzika džeza trio un simfoniskam orķestrim, kur šis trio būs kā īpašs orķestra instruments.

Visi trīs šveicieši ir ļoti laipni, atsaucīgi, sirsnīgi cilvēki. Visi ar klasisku mūziķa izglītību un plašu apvāršni neakadēmiskās mūzikas laukā. Trio neformālais līderis Florians Arbencs ir sitējs, mēs ātri atradām kopīgu valodu. Mūs saista arī hokejs. Kopīgi esam skatījušies Latvijas-Šveices spēli. Uzmanības vērts ir tas, ka Imanta Kalniņa Ceturtās simfonijas atskaņojumā Florians būs pie bungu komplekta. Domāju, ka Kalniņa pazīstamajai mūzikai tas varētu piešķirt jaunu kvalitāti."

ĀDAMSONS

Kaspars Ādamsons ir Latvijas Nacionālās operas un baleta diriģents un kormeistars. Diriģējis Jāņa Lūsēna "Putnu operas" un Ērika Ešenvalda operas "Iemūrētie" izrādes. Vairākkārt sadarbojies ar Liepājas Simfonisko orķestri, Latvijas Nacionālo simfonisko orķestri, *Sinfonietta Rīga*, Orķestri "Rīga", Vidzemes kamerorķestri, Igaunijas Nacionālo simfonisko orķestri, Noršēpingas SO, Jēvles SO, Ūmeo SO, Dālarnas kamerorķestri, Gotlandes pūtēju orķestri, Linšēpingas pūtēju orķestri u. c.

Nominēts Lielajai mūzikas balvai 2014 kategorijā "Gada jaunais mākslinieks" un saņēmis publikas simpātiju balvu.

Pie LNSO Ādamsons debitē 2014. gada festivālā "Latvijas Jaunās mūzikas dienas", atskaņojot Georga Pelēča, Indras Rišes un Pētera Butāna jaundarbus. Pēc tam LNSO un Ādamsons veiksmīgi sadarbojas mēmā kino simfoniskā izrādīšanā ar Platona Buravicka mūziku, Filipa Glāsa Otrā čellkoncerta *Naqoyqatsi* un Pētera Vaska Vijolkoncerta "Tālā gaisma" atskaņojumā.

Kaspars Ādamsons absolvējis JVLMA, iegūstot maģistra grādu kordiriģēšanā; 2011. gadā absolvējis Igaunijas Mūzikas un teātra akadēmiju, iegūstot maģistra grādu orķestra diriģēšanā (prof. Pauls Megi), savukārt 2012. gada vasarā pabeidzis studijas Karaliskajā Stokholmas Mūzikas augstskolā, papildinot orķestra diriģēšanas prasmes pie profesora Daniela Hārdinga.

KALNIŅŠ

Imants Kalniņš is a master of a variety of genres that are often divided into two incompatible groups, namely, academic and so-called non-academic music, including: symphonic music, large-scale vocal instrumental works, rock, pop, and folk. He is equally successful at all of them, which suggests that the composer does not discriminate; he simply adds the relevant label to each work in his list, for example, *acad.* All music is equal in Imants Kalniņš' eyes, and his legendary Symphony no. 4 (1973) clearly proves this fact.

Another notable aspect in approaching Imants Kalniņš' oeuvre is the keyword rock; his colleagues Ingrida Zemzare and Guntars Pupa have noticed this fact already a while ago. Raimonds Pauls' works derive from his affinity with jazz in the 1960s. Imants Kalniņš' music lays roots in impressions of 1960s rock music. Rock – it is a clear aural sign, which involves considerable roughness and masculine, primitive expression on the border of naivety – not in the vestal sense, but because of its monolithical impression.

An important layer, or, rather, a sum of details, is musical embellishment, another crucial part of Imants Kalniņš' music. The composer has mentioned that he has particular penchant for Art Nouveau. This verity serves as a key for any musicologist to help decipher the Kalniņš' phenomenon: vines, curves, rhythmic experiments with a variety of decorative motives – it all appears in his music. What is more, the distinct elements join in a natural communion.

The wish to formulate a concise idea, but to carry on a prolonged conversation. The ability to reach through to your bone marrow with queer, sometimes even trivial beauty. Imants Kalniņš does not strive to become your friend, but he will do everything imaginable so you can't live without him.

Imants Kalniņš' Symphony no. 4 was written in a time when the idea of synthesizing symphonic and rock music seemed completely natural. After the premiere on 20 April, 1973, conducted by maestro Leonīds Vīgners, the symphony became a cult composition for several generations to follow.

Only a few knew that the symphony was performed differently than the author intended. Imants Kalniņš manifested his romantic relationship with American poetess Kelly Cherry by including her verse in the symphony's fourth, concluding movement. The Soviet reign did not accept this relationship, or the use of such poetry. The composer was ordered to modify the symphony's finale, creating a ring composition: the fourth movement, mainly consisting of accompaniment to the envisioned vocal part, was topped by harsh reminiscences of the first movement.

In the 1990s, there were no more obstacles to recreate the symphony in its original form – the premiere of the original version took place in Detroit (USA) on 29 May, 1997 under the baton of the world-famous Estonian conductor Neeme Järvi, solo by Patti Cohenour.

In tonight's concert, we will listen to the same Imants Kalniņš' Symphony no. 4 that the visitors of the Great Guild Hall heard on 20 April, 1973, the same version recorded in the legendary vinyl released by company *Melodija*.

VEIN TRIO

Michael Arbenz has been active as leader of various bands during the last couple of years. They gave concerts throughout Europe and recorded several CDs. Internationally renowned musicians such as Greg Osby, Wolfgang Puschnig, Glenn Ferris, Muneer B. Fennell, Kent Carter, Matthieu Michel and Marc Johnson joined his activities. He also gave classical concerts with Pierre Boulez, Paul Sacher, Jürg Wyttenbach, the Ensemble Contrechamps and Hans Zehnder, just to name a few.

At the age of thirteen, **Thomas Lähns** (born in 1981 in Basle) came to Tibor Elekes as his bassstudent. In 2001 he started to study the double bass at the MusicAcademy of Basle under Wolfgang Güttler and Botond Kostyak. In 2008 he completed his concertdiploma. In jazz he has played with well-known musicians such as Greg Osby, Glenn Ferris, Dave Liebman, Wolfgang Puschnig, Christoph Stiefel and Marcel Papaux. In classics he has worked under notable conductors such as Heinz Hollinger or Peter Eötvös and was also performing as a soloist.

One of Europe's most versatile and accomplished drummers, **Florian Arbenz** has an unsurpassed jazz pedigree with the acclaimed Swiss trio VEIN. He got to know jazz through acquaintances such as Kirk Lightsey and Famadou Don Moye, and studied with Ed Thigpen and Steve Smith. He is also a classically trained percussionist, with extensive international orchestral experience, and has performed with Peter Eötvös, György Kurtag and Christoph von Dohnanyi, among others. As a student, he spent six months at Cuba's University of the Arts, and has maintained an active interest in the international scene ever since, incorporating elements from Asian technique, as well as Afro-Cuban, in his own playing. Florian follows the careers of cutting-edge practitioners such as febras Chris Dave, and Eric Harland very closely, and hones his own technique with a similarly innovative focus. In 2000 Florian Arbenz received the European Award of Culture (supporting his engagement in jazz and classical music).

"One of Europe's most exciting ensembles", according to John Fordham, of The Guardian, over the past decade the Basel-based VEIN Trio has established an

enviable reputation among jazz audiences for both stylistic diversity and technical accomplishment, blending the complexity of European classical chamber music with the thrills and energy of jazz improvisation at its most sophisticated. All three players are classically trained, and musical leadership is equally shared, creating a fluid, cosmopolitan sound.

The group has released an album nearly every year since its formation and gained recognition for long-term collaborations with star veteran soloists including trombonist Glenn Ferris and saxophonists Greg Osby, Dave Liebman and Andy Sheppard. VEIN's music is composed by all three members of the trio. Originals are balanced with adaptations of both the classical and jazz traditions, such as the acclaimed album „VEIN Plays Ravel“ (2017).

In recent years, the Swiss band VEIN has mainly been concentrating on its innovative interplay as a trio and on collaborations with illustrious guests including Dave Liebman, Greg Osby and Andy Sheppard.

Now, the trio is presenting a project that sheds a completely new light on its music: A collaboration with the Latvian National symphony orchestra! The piano trio is commonly referred to as the smallest possible orchestra. VEIN is now turning this concept around by orchestrating its trio music and complementing it with the possibilities and the complexity a large formation has to offer. It is thereby of primary importance that the flexibility, unpredictability and interaction of a trio remain. Frequently, the pieces are not fully composed but rather interweave improvisation and composition in different ways.

ĀDAMSONS

Kaspars Ādamsons is a conductor and choirmaster at the Latvian National Opera and Ballet. Conductor of productions *Putnu opera (The Birds' Opera)* by Jānis Lūsēns and *Iemūrētie (The Immured)* by Ēriks Ešenvalds. Ādamsons has collaborated with the Liepāja Symphony Orchestra, Latvian National Symphony Orchestra, *Sinfonietta Rīga*, Orchestra *Rīga*, Vidzeme Chamber Orchestra, Estonian National Symphony Orchestra, Norrköping Symphony Orchestra, Gävle Symphony Orchestra, Umeå Symphony Orchestra, Dalarna Chamber Orchestra, Gotland Wind Orchestra, Linköping Wind Orchestra, and others.

Nominated for Latvia's Grand Music Award as New Artist of the Year in 2014; recipient of the audience award.

Ādamsons made his debut in front of the LNSO in *Latvian New Music Days* festival in 2014 in the performance of new works by Georgs Pelēcis, Indra Riše, and Pēteris Butāns. Successful collaboration between the LNSO and Ādamsons followed in silent film screening accompanied by Platons Buravickis' symphonic score, and in the performance of Philip Glass' Cello Concerto No. 2 *Naqoyqatsi* and Pēteris Vasks' Violin Concerto *Tālā gaisma (Distant Light)*.

Kaspars Ādamsons graduated from the Jāzeps Vītols Latvian Academy of Music with master's degree in choral conducting and from the Estonian Academy of Music and Theatre with master's degree in orchestral conducting in 2011, class of prof. Paul Mägi. In summer, 2012, he completed his studies at the the Royal College of Music in Stockholm where he honed his orchestral conducting skills with professor Daniel Harding.